

XXX. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

27. ožujka 2025.

sedmi (VII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima

1. Mobitele, pametne satove i druge prijenosne ili nosive elektroničke audio i videouređaje treba predati članu Povjerenstva koji provodi Natjecanje za pojedini razred.
2. Ispit se piše 90 minuta.
3. Ispit se piše isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje. Tinta se ne smije moći obrisati.
4. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
5. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
6. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
7. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
8. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta.
9. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
10. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
11. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
12. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
13. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

„Što je domovina? Svakako nije narod bez zemlje
kao ni zemlja što nije zemlja bez naroda.”

(Antun Gustav Matoš)

Zaokruži slovo uz točan odgovor u 1. i 2. zadatku.

1. U kojemu djelu Ljudevit Gaj uvodi tildu kao nadslovni dijakritički znak?

- a) *Još Hrvatska ni propala*
- b) *Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja*
- c) *Pravopis*
- d) *Proglas*

1	
---	--

2. Tko je osnovao Hrvatsku zemaljsku tiskaru, koja je započela s radom 1695. godine u Zagrebu?

- a) Ardelio Della Bella
- b) Blaž Baromić
- c) Pavao Ritter Vitezović
- d) Šimun Kožičić Benja

1	
---	--

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 3. do 21.

3. Pozorno pročitaj tekst i zatim ga dopuni odgovarajućim podacima.

Prije 190 godina, 14. ožujka 1835. godine u desetome broju prvoga hrvatskog kulturnog i književnog časopisa *Danicza horvatzka, slavonszka y dalmatinzka*, koji od 1836. godine izlazi pod imenom _____, objavljena je domoljubna pjesma naslova _____ autora _____, koja je Ustavom Republike Hrvatske proglašena hrvatskom državnom himnom 1990. godine.

4	
---	--

Danas su zastava, grb i himna

_____ (puni naziv himne)
hrvatska državna obilježja.

4. Ispiši dvije trosložne riječi iz rečenice ne mijenjajući im oblik.

2	
---	--

Kralj je bijelim zastavama pod zvijezdama čuvao mir.

_____, _____

5. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica otisnute velikim tiskanim slovima ispod crte.

Hrvatski sabor predstavničko je tijelo građana i nositelj je

_____. Od davnina se od zastupnika tražilo da govore
(ZAKONODAVNE VLASTI)

bez čitanja svojih govora kako bi bili uvjerljiviji. Poslovník, odnosno skup propisa
države _____

(TROJEDNE KRALJEVINE HRVATSKE, SLAVONSKE I DALMATINSKE)

iz 1861. godine sadržava odredbu kojom se kaže: „govore s pisma čitati nije
slobodno”, a to potvrđuje i odredba iz 1875. godine prema kojoj nijednomu članu
_____ nije slobodno čitati svoj govor.

(SABORA)

U to vrijeme ključni pokreti poput _____
(ILIRSKOGA POKRETA)

utjecali su na očuvanje jezika i nacionalnoga identiteta. U Poslovníku koji je donio
_____ 1947. godine,

(NARODNI SABOR HRVATSKE)

u razdoblju nakon _____,
(DRUGOGA SVJETSKOG RATA)

kao i u kasnijim propisima, takve odredbe više nema.

6	
---	--

6. Napiši točno šest riječi u kojima je u tekstu netočno napisano *ije/je*, *č/ć* ili *dž/đ*.

Sljedeći diplomatske običaje, Republika Hrvatska dodjeljuje priznanja i odlikovanja
domaćim i svjetskim čelnicima koji cijene hrvatsku baštinu i doslijedno promiču
vrijednosti koje nam je ostavila povijest. Velered kralja Tomislava najveće je
odlikovanje poglavarima država za izniman doprinos razvitku međudržavnih odnosa.

_____	_____
_____	_____
_____	_____

6	
---	--

12	
----	--

7. Preoblikuj neupravni govor u upravni tako da rečenica objašnjenja bude umetnuta u rečenicu navođenja nakon imenice u vokativu. Ne rabi crtice!

Dmitar Zvonimir poručio je dragomu narodu da će braniti hrvatsku krunu.

1	
---	--

8. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

O vladavini kralja Tomislava malo se zna. To razdoblje obilježili su ratovanje s Mađarima i Bugarima te dva crkvena sabora održana u Splitu. Povjesničari se razilaze u mišljenju o tome je li Tomislav okrunjen ili se sam proglasio ili ga papa spominje kao kralja iz nekoga drugog razloga.

malo _____
ratovanje _____
te _____

li _____
sam _____
ga _____

6	
---	--

9. Navedi zadane oblike podcrtane riječi i iz nje izvedene druge riječi.

Svaki kralj nosio je znamen svoje vlasti: kraljevsku krunu i žezlo.

nominativ množine: _____
zbirna imenica: _____

umanjenica: _____
pridjev: _____

4	
---	--

10. Odredi padež podcrtanim riječima u tekstu tako da uobičajene kratice (N, G, D, A, V, L, I) napišeš iznad podcrtanih riječi.

I prije Zvonimira bilo je nekoliko hrvatskih kraljeva koji su s administracijom

povremeno stolovali u Kninu, ali tek je on odlučio da mu tamo bude stalno

sjedište. Zahvaljujući tomu, Knin se usprkos brojnim izazovima razvio u pravi srednjovjekovni grad.

6	
---	--

17	
----	--

11. Odredi podcrtanim glagolima vrstu prema predmetu radnje.

Prema narodnoj predaji u borbi protiv ugarske vojske 1097. godine poginuo je posljednji hrvatski kralj Petar Snačić (Svačić). Vjeruje se da je to bilo na planini Gvozd, koja po njemu nosi ime Petrova gora.

poginuo je _____

vjeruje se _____

2	
---	--

12. Ispiši zadane rečenične dijelove iz rečenice.

Povelja kneza Trpimira posebno je vrijedna jer sadržava prvi spomen hrvatskoga imena koji je nastao na hrvatskome tlu.

imenski predikat: _____

glagolski predikat: _____, _____

imenički atributi: _____, _____

pridjevni atributi: _____, _____

8	
---	--

13. Ispiši dva apozicijska skupa iz rečenice.

Petar Kružić, najpoznatiji branitelj Klisa, prezime je dobio po rodnome mjestu Krugu.

2	
---	--

14. Ispiši objekte iz teksta.

Osmanlije su bili željni novih osvajanja. Bili su ponosni na veliku vojsku i obnovili su utvrdu u Solinu. Izgradili su i dvije u blizini Klisa kako bi ga potpuno ogradili.

izravni objekti: _____, _____, _____

neizravni objekti: _____, _____

5	
---	--

15. Ispiši priložne oznake iz teksta.

Prošlost i sadašnjost ovdje se isprepliću zbog vizija i djela kojima su kraljevi snažno obilježili hrvatsku povijest.

priložna oznaka mjesta: _____

priložna oznaka načina: _____

priložna oznaka uzroka: _____

3	
---	--

16. Napiši glagol iz rečenice u zadanim glagolskim oblicima. Ne mijenjaj ni glagolsko lice, ni rod, ni broj!

A vjetar joj krmu ruši.

(Vladimir Nazor, *Zvonimirova lađa*)

futur prvi: _____

kondicional prvi: _____

pluskvamperfekt: _____

imperativ: _____

4	
---	--

17. Napiši podcrtane imenice u instrumentalu jednine.

Ladislav, svetac i kralj, osnovao je krajem 11. stoljeća biskupiju u Zagrebu.

_____, _____

2	
---	--

9	
---	--

18. Ispiši iz teksta četiri riječi u kojima su provedene glasovne promjene. Ispiši ih u obliku u kojemu su u tekstu.

Kraljici Jeleni divili su se kao vladarici i majci. U ono vrijeme samo su iznimne žene bile na tronu. „Bože, smiluj joj se duši!” piše na natpisu na njezinu sarkofagu.

(Imenica *sarkofag* znači ‘mrtvački sanduk’.)

jotacija: _____

nepostojani a: _____

palatalizacija: _____

sibilarizacija: _____

4	
---	--

19. Ispiši iz teksta zadane zamjenice ne mijenjajući im oblik.

Prema legendi kralj Miroslav dao je sagraditi crkvu svetoga Stjepana u Dubrovniku, a njegova supruga, kraljica Margarita, darovala joj je svoju relikviju drva svetoga Križa. Pokopana je ispred te iste crkve u Dubrovniku gdje si je, prema predaji, željela osigurati vječni mir.

osobna zamjenica: _____

pokazna zamjenica: _____

posvojna zamjenica: _____

povratna zamjenica: _____

povratno-posvojna zamjenica: _____

5	
---	--

20. Dopuni rečenice točnim oblicima riječi u zagradama.

a) Stjepan Držislav vlast je ostavio _____ : Svetoslavu,
(tri sina)
Krešimiru i Gojislavu.

b) Zbog podijeljenosti hrvatskoga prostora na Panonsku i Primorsku Hrvatsku kruna se katkad nalazila na _____ istodobno.
(dvije glave)

2	
---	--

21. Oblikuj glagolski pridjev radni i glagolski pridjev trpni podcrtanoga glagola u muškome rodu jednine u neodređenome obliku.

Vojska hrvatskoga kralja Tomislava nanese težak poraz bugarskoj vojsci.

glagolski pridjev radni:

glagolski pridjev trpni:

2	
---	--

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 22. do 24.

22. Koja je od sljedećih riječi točno naglašena?

- a) jedrenjāk
- b) krāl̃j
- c) odlikovânje
- d) zagospodáriti

1	
---	--

23. U kojoj se rečenici nalazi svršeni glagol?

- a) Branimir je živio u 9. stoljeću.
- b) Samostalnost Hrvatske potvrđuje papa Ivan VIII.
- c) Središtem Hrvatske postaje Nin.
- d) Za Branimirove vladavine ojačala je Primorska Hrvatska.

1	
---	--

24. U kojoj je rečenici više subjekata?

- a) Petra Krešimira IV. prvi put spominje rapska isprava o osnutku samostana.
- b) Tijekom njegove vladavine obnovljene su snaga i jedinstvo staroga kraljevstva.
- c) Titula kralja Hrvatske i Dalmacije potvrđena je u suvremenim izvorima.
- d) Za nasljednika je izabran ban Dmitar Zvonimir.

1	
---	--

25. Upiši zareze u tekst.

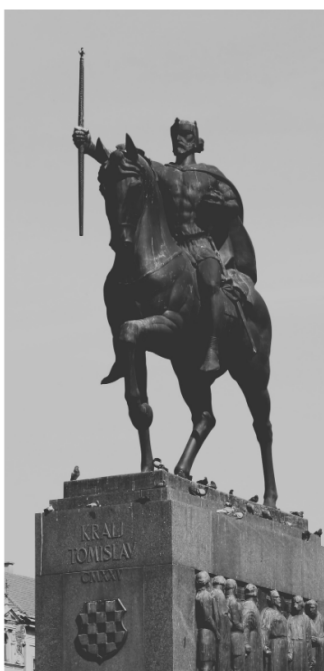
Draga djeco znate li da je Jelena hrvatska kraljica bila majka kralja Stjepana Držislava? Nažalost o ženama u hrvatskoj srednjovjekovnoj povijesti ne znamo mnogo jer povijesni izvori nude malo podataka. Njezin sarkofag djeco pronađen je krajem 19. stoljeća u Solinu. O dragi moji u Splitu svakako pogledajte sarkofag kraljice Jelene u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika!

4	
---	--

Pozorno pročitaj tekst i prouči grafički prikaz te odgovori na pitanja služeći se podacima iz teksta i grafičkoga prikaza.

1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva **TOMISLAV – PRVI HRVATSKI KRALJ**

Odlukom Hrvatskoga sabora 2025. godina proglašena je Godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva

Kip kralja Tomislava u Zagrebu

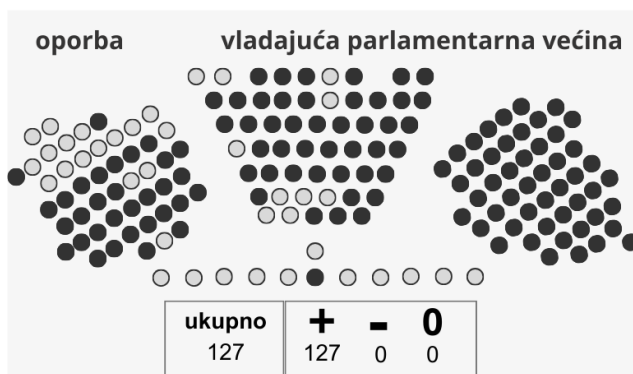
Knez Tomislav naslijedio je hrvatsku zemlju s jakom vojskom i brodomflom, a vladao je početkom 10. stoljeća. Uspješno je obranio hrvatske prostore od vanjskih prijetnja. Porazio je Mađare i proširio granice na Donju Panoniju, a kao nagradu za savezništvo i pobjedu nad Bugarima, bizantski je car Tomislavu predao dalmatinske gradove.

Prvi put u povijesti ujedinio se sjever i jug današnje Hrvatske, odnosno smatra se da je Tomislav ujedinio hrvatske zemlje između Save, Drave i Jadranskoga mora. Tijekom njegove vladavine Hrvatska je doživjela znatan gospodarski i kulturni razvoj.

Iako zasad nisu poznati podatci o njegovoj krunidbi, Tomislavov je politički autoritet bio toliko snažan da ga je papa Ivan X. priznavao kao moćnoga vladara i u svojim ga je pismima iz 925. godine nazvao kraljem. Zato se Tomislav smatra prvim hrvatskim kraljem i jednim od najvažnijih vladara u ranoj povijesti Hrvata.

Jednoglasno do proslave obljetnice

Na temelju članka 81. Ustava Republike Hrvatske Hrvatski je sabor na sjednici 14. ožujka 2024. donio Odluku o proglašenju 2025. godine Godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. Prijedlog Odluke jednoglasno je prihvaćen sa 127 glasova.

Grafički prikaz glasova sabornika oporbe i vladajuće većine pri donošenju odluke o obilježavanju 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva

Zaokruži slovo uz točan odgovor u zadatcima od 26. do 32.

26. Kako je Tomislav proširio hrvatske granice na sjeveru?

- a) Dogovorom i sklapanjem saveza s Bizantskim Carstvom.
- b) Mirnim putem, odnosno dogovorima s drugim političkim akterima.
- c) Pobjedom nad Mađarima i prodorom u Donju Panoniju.
- d) Trgovačkim vezama s važnim europskim silama.

1	
---	--

27. Koje značenje ima papino priznanje Tomislava kao moćnoga vladara?

- a) Tomislav je bio religijski vođa.
- b) Tomislav je bio mađarski saveznik.
- c) Tomislav je imao jak politički utjecaj.
- d) Tomislav je vladao cijelom Europom.

1	
---	--

28. Što je bila nagrada za Tomislavovo savezništvo s Bizantskim Carstvom?

- a) dalmatinski gradovi
- b) hrvatska kruna
- c) trgovački putovi
- d) veličanstveni spomenik

1	
---	--

29. Koje je značenje činjenice da su zastupnici jednoglasno podržali prijedlog?

- a) Glasanje nije bilo demokratsko.
- b) Oporba nije bila prisutna na glasanju.
- c) Postojalo je jedinstvo u razumijevanju važnosti prijedloga.
- d) Zastupnici samo jedne političke stranke imali su pravo glasa.

1	
---	--

30. Koje je značenje bijelih krugova na grafičkome prikazu na kojemu bijeli i crni krugovi označuju zastupnike?

- a) Označuju zastupnike koji su glasali za donošenje odluke.
- b) Označuju zastupnike koji su glasali protiv donošenja odluke.
- c) Označuju zastupnike koji su bili suzdržani tijekom glasanja.
- d) Označuju zastupnike koji nisu prisustvovali glasanju.

1	
---	--

5	
---	--

31. U donjem dijelu grafičkoga prikaza nalazi se brojčani rezultat glasanja. Što označuje broj 0 u zadnjemu stupcu?

- a) Broj nevažećih glasova zastupnika.
- b) Broj odsutnih zastupnika.
- c) Broj suzdržanih zastupnika.
- d) Broj zastupnika koji su glasali protiv.

1	
---	--

32. Koja se tvrdnja o broju članova Hrvatskoga sabora temelji na tekstu i grafičkome prikazu?

- a) Hrvatski sabor ima 127 zastupnika koji čine oporbu.
- b) Hrvatski sabor ima 127 zastupnika vladajuće većine.
- c) Hrvatski sabor ima ukupno 127 zastupničkih mjesta.
- d) Hrvatski sabor ima više od 127 zastupničkih mjesta.

1	
---	--

2	
---	--